

DORINA LAZĂR

Repartizată, la absolvire, în colectivul unui teatru bucureștean care tocmai se înființa, Teatrul Regional, Dorina Lazăr a pășit pe scenă, cum se spune, „cu dreptul”: „Am avut norocul, la început, să joc alături de actori ca Ștefan Ciubotărașu, Benedict Dabija, Ion Marinescu, Silviu Stănculescu, Cornel Dumitras, într-un spectacol cu *Trenul blindat* de Vs. Ivanov. Aceasta mi-a împus, pentru totdeauna, în raport cu profesia pe care o practic, o atitudine și un sentiment, pe care le-aș numi *gravitate și răspundere*”.

Această interpretă atât de serioasă, de disciplinată, de meticuloasă în elaborare, este considerată, îndeobște, drept actriță de comedie. O dovedesc multe dintre rolurile în care a fost distribuită și pe care le-a rezolvat cu atu-ul unui temperament exploziv: Marcelline (*Nunta lui Figaro* de Beaumarchais), Moscardina (*Liola* de Luigi Pirandello), Nina (*...Escu de Tudor Mușatescu*), Orsetta (*Gileville din Chioggia* de Goldoni).

Adevăratul har al Dorinei Lazăr este, însă, o autenticitate specific românească. Personajele ei sînt robuste, pline de vitalitate, știu să poarte povara vieții; în comportamentul lor se reflectă o acută observație asupra mediilor în plină transformare, dramatismul unor conflicte morale inedite, optimismul aspru, umorul și bunul-simț popular. Asemenea calități au făcut din ea o interpretă ideală pentru dramaturgia lui D.R. Popescu (Ioana din *Acești îngeri triști* și Ecaterina din *Păsărea Shakespeare*), Mircea Radu Iacoban (Petra din *Tango la Nisa* și Puica din *Sînbătă la Veritas*), Al. Monciu Sudinschi (Eugenia din *Caractere*). Particularizate, individualizate cu un remarcabil simț al concretului, aceste personaje sînt reunite, totodată, printr-un „aer de familie”, aparțin, înconfundabil, acestor ani și acestor locuri.

La Teatrul Giulești, din trupa căruia face parte de zece ani, în premiera pe țară a piesei *Dragoste periculoasă* de Theodor Mănescu, viitorul rol al Dorinei Lazăr poartă numele Sina.

„Am impresia că mă aflu la granița dintre două etape din viață, dar mai ales din cariera mea, și simt nevoia să duc cu mine, în viitor, cîteva momente care au însemnat ceva. Primul rol, pe mica scenă de la «Cassandra», sub îndrumarea de neprețuit a profesorului Ion Fintșteanu (căruia îi port o deosebită stimă și recunoștință), a fost coana

Joița din *Scrisoarea pierdută*. După mulți ani, am ajuns la Anca din *Năpasta*. Anca reprezintă, pentru anine, cotitura și, totodată, marea pasiune. Prin ea, regizorul Alexa Visarion m-a descoperit și mi-a descoperit valențe neștiute, poate, nici de mine. Între aceste două roluri, îndepărtate și atât de deosebite, se adună întreaga mea experiență în descifrarea lumii lăuntrice a personajelor. Cred că cel mai important lucru pe care l-am învățat, între timp, este că, de fiecare dată, fie rolul principal sau episodic, trebuie s-o iei de la zero, să înlături rutina a ceea ce crezi că știi, să descoperi o altă ființă omenească și să te descoperi, în ea, pe tine.

Despre Sina nu aș avea prea multe de spus, acum. Sintem abia la începutul repetițiilor; nu știu precis ce-mi va aduce și ce voi fi în stare să-i dau... Dar orice rol care-și are propriul său adevăr este bine-venit pentru actor; cu atât mai mult, atunci cînd îi pune la îndemînă un material de viață încă necunoscut, stimulîndu-i capacitatea de a afla și de a înțelege. În aparență, Sina este o femeie obișnuită, fără visuri, fără idealuri, fără preocupări majore. Ajunsă, însă, la un punct critic, la vîrsta la care se pun probleme de răscruce, își caută rostul și menirea în societate, în viața de toate zilele, alături de soț.

Celelalte personaje vor fi interpretate de George Bănică (în piesă, soțul meu), Rosina Cambos și Mircea Crețu. Regia îi aparține lui Tudor Mărăscu (cu care lucrez pentru prima dată), iar scenografia, lui George Dorosenco.

Intr-un viitor, sper, nu prea îndepărtat, voi avea de trecut marea probă a confruntării cu teatrul lui Sofocle: rolul Iocastei, în *Oedip rege*”.

VIITORUL ROL

VAL SÂNDULESCU

Mulți dintre actorii care se afirmă exploziv dispar, apoi, meteoric sau se cufundă lent în mediocritate; există, însă, și actori care debutează discret, nu se instalează niciodată în avanscena gloriei publicitare, dar, datorită respectului pe care-l poartă profesiei, cuviinței cu care săvârșesc actul urcării pe scenă, răspunderii față de public, își cucerește în teatru un rang și un titlu de autentică noblete. Din această a doua categorie face parte și Val Sândulescu.

Sensibil, rezervat, dotat cu inteligență poetică, actorul Val Sândulescu lasă impresia că duce existența calmă a omului retras în liniștea lumii sale lăuntrice. Din această re-culegere, știe să-și extragă, însă, o siguranță profesională niciodată dezmințită; pe scenă, el știe foarte bine ce vrea și ce are de făcut.

„Am început la teatrul Mariei Filotti, cu un rol în Mamouret, unde am avut norocul să joc alături de marea actriță. La scurt timp după aceea, am intrat în trupa în care lucrez și azi. S-au împlinit, la 13 ianuarie, 30 de ani. Dintre cele peste o sută de roluri interpretate, m-aș opri, îndeosebi, la câteva, cele care mi-au rămas dragi. Deși foarte mic, aș cita, primul, Telefonistul din Ultimul mesaj de Laurențiu Fulga (prima versiune, din 1950). Nu pot să nu-mi aduc aminte cu plăcere de roluri cu carieră lungă, ca Domnul Kettle din Scandaloasa legătură dintre domnul Kettle și doamna Moon de Priestley sau Richelieu din Cei trei mușchetari de Dumas. N-au fost, desigur, numai asemenea „jucării”, căroră le păstrez o amintire... sentimentală, ci și personaje care poartă pecetea marii literaturi: Feodor Talanov din Invazia de Leonov, Smerdiakov din Crimă și pedeapsă de Dostoievski, Thomas Pollak din Schimbul de Claudel. Una dintre cele mai profunde satisfacții pe care le-am avut a fost rolul Eminescu, într-un scenariu radiofonic de Mircea Ștefănescu (după care și-a scris, mai târziu, piesa), în regia lui Mihai Zirra. Tot la radio, am jucat Mozart (Viața lui Mozart de Ionel Hristea), în regia lui Sică Alexandrescu”.

În colectivul Teatrului „Nottara”, Val Sândulescu îndeplinește de mult timp, fără a fi investit pentru aceasta cu vreo funcție oficială, un rol de animator; a montat, astfel, mai multe spectacole, printre care Mașenka de Afinoghenov (premiul de regie la Concursul republican al tinerilor actori, din 1954). Concepindu-și existența profesională sub semnul diversității modurilor de expresie, actorul a avut curajul inițiativei crea-toare, adaptând piese pentru teatrul radiofonic și scriind numeroase scenarii origi-

nale; a scris, de asemenea, libretul operiei Bălescu, care se joacă și azi, cu mare succes, pe scena Operei Române. Iar Teatrul de Operetă îi datorează versiunile moderne ale operetelor: Victoria și-al ei husar, La Calul Bălan. Silueta sa fragilă, figura distin-să apar în citeva filme (Răscoala; Războiul domnițelor, Tom Sawyer etc.), iar vocea sa caldă, plăcut timbrată, poate fi recuno-scută în emisiunile de radio adresate copiilor, care-l ascultă cu pioșenie.

Pe scena Teatrului „Nottara”, repetă în piesa Jocul de Ion Băieșu, rolul Soțului, în regia lui George Rafael.

„Cred că nu există teatru și om de teatru care să nu primească cu cea mai mare bucurie o piesă bună. În Jocul lui Băieșu, viața nu-i o glumă. Undeva, în adânc, piesa se sprijină pe un simbul de dramatism, revelind strînsa legătură dintre iubire și demnitate. Un merit deosebit este că ple-dează, prin toate personajele, pentru demni-tate — demnitate în fața vieții, demnitate în fața morții.

Personajul meu este numit, simplu, Soțul. În desfășurarea piesei, spectatorii vor afla că este directorul unei întreprinderi. Rolul mi se pare destul de dificil, pentru că, sub înfățișarea unui om cu deprinderi, hai să-i zicem, mic-burheze (gospodar nu din voca-ție, ci de nevoie), se ascunde drama omului însingurat în propria sa familie. Și mai inter-sant mi se pare sub aspectul scriiturii, al modului de îmbinare a celor două planuri — comicul situațiilor și drama lăuntrică. După părerea mea, personajul este adevă-rat. E un om care are pentru copii o afec-țiune sinceră, reală, iar față de soție vedește tact și eleganță, amintind de Kulighin din Trei surori. Dar, în același timp, poartă po-vara unei minciuni din tinerețe, e tracasat de micile necazuri casnice, e amărit de comportarea copiilor, care au cu totul altă mentalitate. Aș îndrăzni să spun că, deși nu e un personaj-prototip, cu nițel efort din partea actorului, poate deveni un tip scenic foarte interesant”.

Maria Marin